

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2288/2019
18.11.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Ненад Дедић, адвокат из ..., против туженог ДОО „Гоша“ фабрика шинских возила, са седиштем у Смедеревској Паланци, ради мање исплаћене отпремнине, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3344/12 од 03.09.2014. године, на седници одржаној 18.11.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3344/12 од 03.09.2014. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3344/12 од 03.09.2014. године и пресуда Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Смедеревској Паланци П1 659/11 од 17.01.2012. године у ставу првом и четвртном изреке и предмет уступа Основном суду у Великој Плани на поновно суђење.

Образложење

Пресудом основног суда у Смедереву, Судска јединица у Смедеревској Паланци П1 659/11 од 17.01.2012. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцима по основу мање исплаћене отпремнине по основу вишка запослених исплати појединачне износе сваком од тужилаца, са законском затезном каматом све ближе одређено овим ставом изреке. Ставом другим изреке, утврђено је да се прекида поступак у овој правној ствари у односу на тужиљу ББ из ..., до правноснажног окончања поступка у предмету Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Смедеревској Паланци П1 723/10. Ставом трећим изреке, утврђено је да ће се поступак наставити када се правноснажно заврши поступак пред судом у предмету Основног суда у Смедереву, Судска јединица у Смедеревској Паланци П1 723/2010 или кад суд нађе да више не постоје разлози да се чека његов завршетак. Ставом четвртим изреке, утврђено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3344/12 од 03.09.2014. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу првом и четвртном изреке и жалба

тужилаца одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца да се обавезе тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због погрешне примене материјалног права, предлажући да се о ревизији одлучује у смислу члана 395. ЗПП (погрешно наводе члан 404. ЗПП) због уједначења судске праксе.

Апелациони суд у Београду је прихватио предлог и решењем Р4 87/15 од 28.04.2016. године одлучио да је ревизија допуштена.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14), за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, будући да постоји различито одлучивање нижестепених судова код идентично утврђеног чињеничног стања у погледу исплате разлике отпремнине одређене решењем о отказу и припадајуће отпремнине.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 399. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија основана.

Према чињеничном стању, на коме су засноване побијане одлуке, тужиоци су били у радном односу код туженог и одлуком директора отказани су им уговори о раду по основу престанка потребе за њиховим радом као вишку запослених. Исплаћена им је отпремнина утврђена решењима о отказу у минималној висини прописаној Законом о раду. Осим тужиље ББ, остали тужиоци у овом спору нису тражили судску заштиту против решења о отказу уговора о раду.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев неоснован оцењујући да, како тужиоци нису тражили судску заштиту против решења о отказу уговора о раду због чега су им решења о отказу постала правноснажна, сходно одредби члана 195. Закона о раду, као и да је тужиоцима исплаћена отпремнина предвиђена тим решењима, то је тужени измирио облигацију према тужиоцима по овом основу. Висина исплаћене отпремнине утврђена је у наведеним решењима тачком 4. диспозитива поменутих решења о отказу уговора о раду, а како су тужиоци пропустили да побијају та решења пред судом у радном спору, остају везани њиховом одлуком у погледу вредности и висине отпремнине која им припада.

Врховни касациони суд налази да је нижестепеним одлукама погрешно примењено материјално право, због чега је чињенично стање остало неправилно утврђено.

Одредбом члана 158. Закона о раду ("Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009), важећем у време отказа, прописано је да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у смислу члана 179. тачка 9. овог закона запосленом исплати отпремнину у висини која је утврђена општим актом или уговором о раду (став 1.), а отпремнина из става 1. овог члана не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу за првих 10 година проведених у радном односу и

четвртине зараде запосленог за сваку наредну навршену годину рада у радном односу преко 10 година проведених у радном односу (став 2.), док је одредбом члана 159. истог закона прописано да се зарадом у смислу члана 158. овог закона сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина.

Колективним уговором туженог од 15.12.2006. године важећим у спорном периоду у члану 105. став 1. прописано је да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду по основу програма решавања вишка запослених, запосленом за сваку пуну годину радног стажа, једнократно исплати отпремнину у висини просечне бруто зараде тог запосленог, оствареног у периоду последњих шест месеци који претходи месецу у којем је запослени отпуштен, односно износ од минимално 250 евра за сваку пуну годину радног стажа у динарској противвредности, док је ставом 2. прописано да запослени коме престаје радни однос по овом основу престанка потребе за његовим радом може захтевати од послодавца да му исплати отпремнину прописану Законом о раду уколико је то за њега повољније.

Одредба члана 158. став 1. Закона о раду је императивне природе и њена примена не зависи од воље послодавца или запосленог, односно прописује да се отпремнина исплаћује првенствено у складу са општим актом и уговором о раду, док је ставом другим прописан најнижи износ отпремнине. Код наведеног нејасно је тумачење одредбе члана 105. ПКУ туженог од стране нижестепених судова у смислу одвојене примене става првог и става другог наведеног члана, код чињенице да тужени није могао једнострано дерогирати одредбе Колективног уговора (наведену одредбу члана 105 ПКУ туженог) и применити члан 158. став 2. закона приликом исплате отпремнине. Поред ове одредбе наведени ПКУ не садржи друге одредбе о отпремнини у случајевима престанка радног односа услед престанка потребе за радом запослених, по овом основу, због чега се по оцени Врховног касационог суда не може прихватити становиште да се одредба члана 105. ПКУ не односи на тужиоце само из разлога што тужени није доносио програм решавања вишка запослених. Ово због тога што се у ставу другом наводи да запослени коме престаје радни однос по основу престанка потребе за његовим радом, може захтевати од послодавца да му исплати отпремнину прописану Законом о раду, уколико је то за њега повољније, а да се при томе не спомиње да се ради само о запосленима којима се отказује уговор о раду по основу програма решавања вишка запослених, из чега проистиче да се први став овог члана, у ствари односи на све запослене којима радни однос престаје по основу технолошког вишка, а не само на запослене обухваћене програмом, из ког разлога чињеница да тужени није доносио програм није од утицаја на његову обавезу према тужиоцима. Другачијим тумачењем долази се до нелогичног закључка да запослени којима престаје радни однос као технолошким вишцима уз постојање Програма решавања вишка запослених, поред тога што су у повољнијем положају због постојања програма, добију и веће износе отпремнине. Такође код чињенице да тужиоци не оспоравају законитост решења о отказу, а да решењима о отказу уговора о раду тужиоцима није утврђена висина отпремнине, него само наведен износ новца који је исплаћен тужиоцима по том основу, нејасан је закључак нижестепених судова да су тужиоци морали да траже поништај решења о отказу у делу којим је утврђена отпремнина сваког од њих, како би имали право да потражују евентуално већи износ који им по ПКУ припада. Уколико се у поновном суђењу утврди да тужиоци спадају у круг запослених из члана 105. став 1. ПКУ

и да је тужени исплатио нижи износ од износа који тужиоцима припада према Посебном колективном уговору, то би био у обавези да тужиоцима на име мање исплаћене отпремнине исплати разлику коју тужиоци потражују.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 407. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

У поновном поступку сада надлежни првостепени суд ће утврдити чињенично стање, имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

**Председник већа-судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић